

Ustanovljene su ugrožene skupine kako ih predviđa Međunarodna unija za zaštitu prirode (IUNC). Od 170 vrsta Orthopteroidea Slovenije čak je 91 vrsta (53%) zaštićena. Kao slovenski subendem smatra se *Chorthippus alticola* Ramme. Detaljno su opisane metode proučavanja i zaštita ravnokrilaca. Grafički je prikazan „granični transekt“ kao temeljna numerička jedinica za određivanje strukture „ortopteroceenoze“ istraživanog staništa. Osim već istaknute zasluge za izdavanje Usove monografije, ovaj dodatak MATVEJEVA daje knjizi još posebnu vrijednost.

Svi predgovori i zaključci pisani su, osim na slovenskom, još i na engleskom jeziku.

Popis literature sadrži blizu 100 bibliografskih jedinica. Na kraju se nalazi registar morfoloških izraza, registar rodova, vrsta i sinonima te 8 fotografija. Ima dosta ispravljenih, ali i neispravljenih tiskarskih pogrešaka.

B. Britvec, Zagreb

IN MEMORIAM

Dr. Rizo SIJARIĆ 1937. - 1993.

Zločinačko nasilje i strašna razaranja ovoga divljačkog rata odnijela su jednu žrtvu među našim znanstvenicima, dra Rizu SIJARIĆa, uglednog entomologa Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine, stalnog suradnika Godišnjaka toga muzeja, te plodnog popularizatora prirodoslovlja i organizatora Istraživačkog centra Bosne i Hercegovine, ostavivši za tko zna koliko vremena prazno mjesto među entomolozima Bosne i Hercegovine.

Rizo Sijarić rođen je 15. lipnja 1937. god. u selu Godijevu kraj Bijelog polja u Sandžaku, gdje je započeo školovanje, nastavio gimnaziju u Ivangradu, a završio u Travniku, gdje je i maturirao. God. 1962. diplomirao je na grupi Biologija Prirodoslovno-matematičkog fakulteta u Sarajevu. Nakon kratkog službovanja kao srednjoškolski nastavnik u Zenici, postavljen je 1964. za kustosa - entomologa u Zemaljskom muzeju BiH, gdje ga je 6. prosinca 1993. g. zatekla i smrt od neprijateljske granate na putu u muzej u svakodnevnoj namjeri da popravi krovšte muzeja i spasi zbirke od prokišnjavanja nastalog baš od bombaških napadaja mržnjom zaslepljenih razarača.

R. Sijarić se brzo uveo u posao, pa je već 1966. objavio svoj prvi orijentacioni rad, renovirani popis danjih leptira (*Rhopalocera*) koje je zatekao u zbirkama muzeja. Godine 1968. publicira svoj magistarski rad, koji je branio na fakultetu u Zagrebu kod prof. Lorkovića na kojega se oslonio u svojim daljnjim istraživanjima. God. 1974. obranio je doktorsku disertaciju "Faktori geografske varijabilnosti nekih karakterističnih vrsta *Rhopalocera* Bosne i Hercegovine", a takova zoogeografska, faunistička i ekološka istraživanja ostala su glavna tema daljnjih Sijarićevih istraživanja. Prvih je godina s muzejskom ekipom pod vodstvom dr. Željke Bjelčić obišao neka područja i planine, a kasnije je istražio gotovo cijelu Bosnu i Hercegovinu i postao vrstan poznavalac *Rhopalocera* te zemlje, a posebno u suvremenom povezivanju njihovih odnosa s geografskim, klimatskim i vegetacijskim osebinama. To mu omogućuje kauzalno sagledavanje rasprostranjenosti pojedinih vrsta ili podvrsta, odnosno faunističkih elemenata na karti Bosne i Hercegovine, što je uz uvažavanje historijskog momenta konačni cilj faunističkih istraživanja. Velika je većina njegovih radova takvoga pionirskog karaktera za leptire, čime se je dobio jasan uvid u faunističku diferencijaciju ne samo Bosne i Hercegovine, nego i šire. U tom je pogledu najprije precizirao razvojnu liniju ili prijelaznu zonu između montanih i mediteranskih faunističkih elemenata *Rhopalocera* (na teritoriju BiH) koja se podudara s geografskim i klimatskim faktorima, a primjenjiva je i za životinjski svijet te republike općenito. Njegova je posebna zasluga da je najprije obradio zapadnu Bosnu, koja je do tada bila

slabo poznata zbog prostranih šumskih zajednica, koje ne odgovaraju danjim leptirima, koji zahtijevaju toplinu i svjetlo. Nakon toga je u dva maha istražio sjeveroistočnu Bosnu iz istih razloga slabo poznatu, koja je uglavnom nizinska, dok *Rhopalocera* obitavaju većinom brežuljkasta i montana područja. Tako je on prvi upotpunio sveukupnu faunu danjih leptira Bosne i Hercegovine. Jedna karakteristika Sijarićeva terenskog rada bila je sakupljanje svega što mu je došlo pod ruku (bolje rekuć u mrežu) bez obzira na posebno rijetke vrste, što je dakako od velike vrijednosti za ispravno prosuđivanje učestalosti neke vrste ili podvrste na određenom području. Jedna druga korisna karakteristika njegovih publikacija bile su uvijek prisutne skice ili karte opisanih područja s unesenim oznakama nalazišta, što veoma olakšava s jedne strane praćenje teksta, ali ujedno prikazuje karakter rasprostranjenosti bolje nego bilo kakvo točno opisivanje.

Godine 1984. bilo mu je povjereno da za Crnogorsku Akademiju znanosti i umjetnosti priredi 1. svezak "Faune Durmitora" *Rhopalocera*, na kojem su sudjelovala četiri specijalista, a za obilježavanje pojedinih biljnih zajednica dr. R. Lakušić.

No koliko god ta Sijarićeva zoogeografsko-faunistička i ekološka istraživanja *Rhopalocera* BiH bila od bitne važnosti za Bosnu i Hercegovinu i za poznavanje odnosa živih bića i okoline, ipak ono po čemu ga je znanstveni svijet najprije upoznao je taksonomsko razdvajanje nizinske *Coenonympha tullia lorkovici* Sijarić et Carnelutti, 1974. od planinske *C. rhodopensis* Elw. na Balkanskom poluotoku. Proučavajući, naime, ekološke prilike jednog i drugog taksona primjetilo je njegovo izvježbano oko da su njihovi ekološki odnosi toliko različiti da se ne mogu razmjenjivati na kratkom razmaku između zimi poplavljenog Livanjskog polja i samo sto metara viših kserofitnih planinskih pašnjaka Staretine, sve do preko 2300 m visine. Taj su Sijarićev nalaz istaknuli pod njegovim imenom autori najpoznatijeg, diljem Europe raširenog lepidopterološkog vodiča L. G. Higgins i N. D. Riley (*A Field Guide to the Butterflies of Britain and Europe*, 4th Ed., 1980: 308), čime je ime Sijarića ušlo isti čas u svjetsku taksonomsku literaturu.

Šest je Sijarićevih radova tiskano na engleskom jeziku, a dva na njemačkom, dok skoro svi znanstveni radovi sadrže sažetke na engleskom ili njemačkom jeziku. Šteta da nijednu raspravu nije poslao u neki poznatiji srednjoeuropski časopis.

Sijarić je bio izvanredno plodan pisac: 60-tak znanstvenih radova nalazi se u prikazu J. Carneluttija u časopisu *Natura Croatica* Vol. 3(2) pp. 95-184., 1994.

Rizo je ostavio duboki trag u povijesti svoje domovine i u srcima svojih prijatelja.

Z. Lorković, Zagreb

DRUŠTVENE VIJESTI

NEWS AND REPORTS

Simpozij u počast Zdravka Lorkovića - Symposium in Honour of Zdravko Lorković - održan je u Zagrebu od 6. do 8. studenoga 1995. god., u godini njegove 95. obljetnice rođenja i 70. godina rada u biološkim znanostima.

Akademik Zdravko LORKOVIĆ predaje na Simpoziju.
(Snimio: B. Britvec)